

ДЖЕРЕЛА ДО ВИВЧЕННЯ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ЮРІЯ ДРОГОБИЧА (ОГЛЯД)

Марія ВАВРИЧИН

м. Львів

У перші десятиліття книгодрукування, тобто понад 500 років тому, в Римі, в друкарні Евхаріуса Зільбера була видана невелика за обсягом книга «*Judicium pronosticon Anni M. CCCC. L. XXXIII currentis Magistri Georgii Drohobicz de Russia almi studii Bononiensis artium et medicine doctoris*» («Прогностична оцінка поточного 1483 року магістра Юрія Дрогобича з Русі, доктора мистецтв і медицини Болонського університету»). Не поступаючись за своїм рівнем аналогічним роботам західноєвропейських учених, вона стала першою друкованою книгою, автором якої був наш співвітчизник.

Більшу частину свого життя Юрій з Дрогобича (Котермак) провів на чужині – в Польщі й Італії, навчаючись і працюючи у Краківському та Болонському університетах. Тому документальні свідчення про його життєвий і творчий шлях відклалися в архівах цих знаменитих у XV ст. навчальних закладів, а поодинокі примірники його праць зберігаються у старовинних європейських бібліотеках або зафіксовані в каталогах стародавніх рукописів та інкунабул. Відомості про життя і діяльність, наукову спадщину Юрія Дрогобича виявлялися і нагромаджувалися поступово, зусиллями зарубіжних і вітчизняних дослідників. На сьогодні в основному з'ясована його творча біографія, віднайдено сім його праць.

Ця стаття присвячена оглядові найважливіших наукових публікацій, автори яких ввели до обігу документи про вченого, його доробок, відкрили нові біографічні факти,

показали його роль у розвитку науки в Європі та Україні кінця XV ст.¹

Перші згадки про Юрія Дрогобича фіксуються у виданнях, пов'язаних з історією Болонського університету. Його ім'я, зокрема, фігурувало у каталогах професорів і докторів цього навчального закладу, складених і надрукованих у XVII–XIX ст.² Особливо цінну інформацію містять «Розклади лекцій у Болонському університеті» (1888 р.)³, де є записи про лекції Юрія Дрогобича, а також про те, що на 1481/82 навчальний рік його обрано ректором університету медиків і артистів. Того ж 1888 р. вийшла монографія з історії Болонського університету К. Малаголи, в якій повідомлялося про присвоєння видатному українцеві звання доктора медицини в Болоньї⁴, а в 1890 р. було опубліковано лист Юрія Дрогобича до міланського герцога Джана Галеаццо і його матері Бони Савойської, написаний у м. Касале⁵.

Із середини XIX ст. побіжні згадки про цього вченого трапляються також у працях дослідників історії Краківського університету (зокрема, його лікарського відділу) – Ю. Маєра⁶, К. Моравського⁷, Й. Ростафінського⁸, А. Карбов'яка⁹. Істотно поглиблюють наші знання про Юрія Дрогобича документальні публікації, здійснені польськими істориками в другій половині XIX – на початку XX ст. Так, із виданої Ю. Мучковським «Книги промоцій» Краківського університету¹⁰ стало відомо про присвоєння Юрію Дрогобичу звання бакалавра (1470) і магістра (1473). В «Альбомі студентів Краківського універ-

ситету»¹¹ знаходимо запис про зарахування талановитого українця студентом цього навчального закладу. З розподілу лекцій між університетськими викладачами¹² довідуємося про лекції Юрія Дрогобича у 1488 р. Десять звісток про вченого донесли до нас акти ректорського суду Краківського університету¹³. Серед постанов ради професорів цього ж університету, опублікованих Г. Баричем¹⁴, є також ухвала про надання докторові медицини Юрію Дрогобичу земельної ділянки на вулиці Братській у Кракові для спорудження власного будинку. Акти Львівського консисторського суду, видані Г. Рольним¹⁵, свідчать про перебування вченого у Львові (1490 р.) та його суперечки із зимноводським вікарієм Георгом і Катериною Вайсганушовою.

Наприкінці XIX ст. у каталог рідкісних і цінних книг мюнхенської антикварної фірми Галле¹⁶ була внесена друкована праця Юрія Дрогобича. На підставі каталогу, у вітчизняній пресі з'явилася коротке повідомлення про цю «винятково рідкісну книжку, єдину інкунабулу, в заголовку якої названа Русь», – його автором був російський історик і колекціонер М. П. Лихачов¹⁷.

У сьомому томі фундаментального лейпцизького зведеного каталогу інкунабул, що побачив світ 1938 р., крім краківського, зареєстрований другий примірник книги Юрія Дрогобича, який зберігається в бібліотеці Тюбінгенського університету¹⁸.

Серед наукових джерел помітну роль у вивченні біографії та творчої спадщини видатного українця відіграла робота польського історика Л. А. Біркенмаєра¹⁹. Досліджуючи життя і наукову діяльність Миколи Водки, який був близьким товаришем і колегою Юрія Дрогобича, цей автор узагальнив відомі на той час матеріали про вченого, доповнивши їх новими. Зокрема, Біркенмаєр навів основні біографічні дані Юрія Дрогобича, опублікував написи на інкунабулі № 360 з Ягеллонської бібліотеки, зроблені магістром

Бернардом з Біскупйого, що засвідчують дату смерті українського вченого (3 лютого* 1494 р.), а також те, що його звали Котермак. У додатках до своєї книги дослідник вмістив уривки з «Прогностика на 1478 рік» латинською мовою²⁰.

В українській історіографії першим до постаті Юрія Дрогобича звернувся історик і бібліограф Іван Кревецький, який подав його біографію й опис друкованої праці²¹.

У радянський час вийшли розвідки, спеціально присвячені життю та науковому доробку Юрія Дрогобича. Статті, якими, власне, й почалося висвітлення цієї проблематики у післявоєнний період, належали історикам медицини О. Подражанському, Р. Кавецькому та ін., котрі вважали цього вченого першим вітчизняним доктором медицини²². У доповіді Б. Д. Петрова «Роль русских ученых в медицине», виголошеній 1954 р. на XIV Міжнародному конгресі з історії медицини в Римі, відзначалося, що прикладом давніх наукових зв'язків між Руссю та Західною Європою, а також досягнень русинів у медичній справі є діяльність Юрія Дрогобича²³.

Серед статей істориків-медиків про Юрія Дрогобича виділяються праці М. О. Оборіна. Дослідник ввів до наукового обігу нові матеріали, у т. ч. і виявлену в газеті «Новое время» за 1905 р. публікацію листа, підписаного ініціалами «С. П.»²⁴. Його автор, у зв'язку з підготовкою до святкування 500-річчя від дня народження винахідника книгодрукування Й. Гутенберга, звертав увагу громадськості на першу друковану книгу вітчизняного автора – Юрія Дрогоби-

*Від упорядника. В авторському тексті було «23 лютого», нами виправлено на «3 лютого». Цитований Біркенмайером (на с.113) запис, датований 4 лютого: «Georgius Droobycz hic mortuus feria iij circa 23 horat» («Юрій Дрогобич помер в понеділок 3 біля 23 години»). Нескладно переконатися, що понеділок на початку лютого 1494 року був саме 3 числа.

пряму в українській культурі, на основі опублікованих джерел накреслює його біографію. Для розкриття ролі й досягнень Юрія Дрогобича Я. Ісаєвич аналізує стан розвитку філософії, астрономії, астрології й медицини кінця XV ст., пише про професорів Болонського університету, з якими співпрацював наш співвітчизник (зокрема, про відомого астронома і медика Джіроламо Манфредо, гуманіста, філософа і медика Джованні Гарцоні). Історик описує функції й обов'язки ректора Болонського університету, показує зв'язки Болонського і Феррарського університетів, які часто обмінювалися лекторами, і доходить висновку, що, очевидно, саме так і потрапив Юрій Дрогобич до Феррари.

У дослідженні висвітлюється краківський період діяльності вченого на тлі історії Краківського університету того часу, а також характеризуються його праці – «Прогностична оцінка 1483 року» та «Прогностик на 1478 рік». Автор статті відзначає, що нового внесли вони в науку. Особливого значення Я. Ісаєвич надає географічним відомостям, наведеним у Прогностиках, а саме встановленню Юрієм Дрогобичем географічної довготи міст Східної Європи – Кафи, Вільна, Москви, Львова, Дрогобича, Буди, Кошиць, Вроцлава та ін., згадці про Русь, Поділля, Волощину, визначенню державної та національної належності міст: «Краків, Познань – міста славного королівства Польщі; Львів, Дрогобич – міста Русі, Буда і Кошиці – Угорщини» і т. д. Таким чином, на думку дослідника, Юрій Дрогобич сприяв ознайомленню європейського читача з країнами Східної Європи.

Проаналізувавши зміст «Прогностичної оцінки 1483 року», Я. Ісаєвич стверджує про високу ерудицію вченого, його обізнаність із творами Аристотеля, Птолемея, Аль-Бумазара. Історик перекладає уривок із поетичного вступу до цієї книги, який свідчить про впевненість її автора у можливості пізнання світу та його закономірностей і

Рис. 2. Юрій Дрогобич. Графіка Івана Гаврилюка, 1972 р.

певною мірою розкриває філософське кредо видатного українця.

У наступних статтях Я. Ісаєвича про Юрія Дрогобича в науковий обіг вводяться нові матеріали, які збагачують творчу біографію вченого, дають змогу глибше дослідити окремі її віхи. Так, 1964 р. у розвідці «Jerzy z Drohobycza we Włoszech i w Krakowie»³⁰ історик обґрунтовує українське походження вченого, пишучи, у зв'язку з цим, про велику популярність імені Юрій у східних слов'ян, зокрема в Дрогобичі, де найдавнішою була церква св. Юрія, відома з джерел XV ст. Він також зазначає, що латинські документи Дрогобича і Перемишля, датовані тим самим XV ст., свідчать, що міщани з іменем Georgius називалися також «Юрко», «Юрій».

У 1968 р. Я. Ісаєвич підготував для

публікації репродукцію першої друкованої книги українського автора «Прогностична оцінка поточного 1483 року», яку видала Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника АН УРСР³¹. Репродукція викликала зацікавлення широкого кола читачів, спеціалістів різних галузей науки. Її почали вивчати математики, філософи, історики. Так, текст книги вперше став доступним співвітчизникам її автора.

У розвідці «Перший український доктор медицини»³² Я. Ісаєвич констатує, що у Краківському університеті учнями Юрія, ймовірно, були Микола Коперник, німецький поет-гуманіст Конрад Цельтіс, Рудольф Бородорф, який виготовляв шрифт для друкарні Ш. Фіюля. Це дало дослідникові підставу для гіпотези, що Юрій Дрогобич був одним з ініціаторів видання перших кирилических книг, призначених для розповсюдження на українських землях. Цю гіпотезу підтримав знайомий дослідник початків книгодрукування в Росії та Україні Є. Л. Немировський³³. Також саме Я. Ісаєвич ознайомив читача з двома рукописними працями Юрія Дрогобича, мікрофільми яких історик одержав із зарубіжних бібліотек. Це «Оцінка сонячного затемнення 29.VII.1478 р.» та астрономічний трактат, написаний у Кракові 1490 р., про загальну теорію оцінки наслідків затемнення, дві сторінки тексту якого репродуковано в газеті³⁴.

У статті «Юрій Котермак з Дрогобича і його книга»³⁵ подано книгознавчий опис примірника друкованої книги вченого, що зберігається в бібліотеці Чарторійських у Кракові. Дослідник вивчає історію та місце виходу видання, висловлює думки щодо тиражу в контексті тогочасної традиції. Серед іншого, Я. Ісаєвич спростовує твердження науковців 20–30-х рр. ХХ ст., а також деяких радянських істориків про те, що певний час Юрій Дрогобич був викладачем і віце-канцлером Істрополітанської академії в Братиславі. На-

справді, наголошує автор, обґрунтовуючи свою думку нововиявленими матеріалами, віце-канцлером цього закладу в 1467-1486 рр. був Георг Шомберг, ім'я якого у книзі Іштвана Катони помилково надруковано як «Georg Lomberg», прочитане Біркенмаєром як «Lemberg».

Отже, Я. Д. Ісаєвич не тільки узагальнив документальні свідчення про Юрія Дрогобича, починаючи з ХVІІ ст., але й проаналізував їх, увів до наукового обігу чотири його рукописи, які зберігаються у зарубіжних бібліотеках, підготував до видання репродукцію друкованої праці вченого, уточнив його біографію. Підсумком проведеного дослідження стала історична повість «Юрій Дрогобич»³⁶.

Значний внесок у справу вивчення та популяризації творчої спадщини Юрія Дрогобича зробив також Я. О. Матвіїшин, автор 12 наукових публікацій у вітчизняній та закордонній пресі³⁷. Він розглядає діяльність вченого з погляду розвитку математичних знань на українських і західноєвропейських теренах та наукових зв'язків України із Західною Європою. У статті «Наш перший доктор»³⁸ Я. Матвіїшин відтворює також соціально-економічне становище тогочасної Італії, що, безперечно, позначилося на діяльності Юрія Дрогобича. За словами історика, «це був час різнобічної творчості флорентійця Г. Тосканеллі, математика, астронома і географа; Ф. Філарете, архітектора, інженера і письменника; основоположника центральної перспективи Паоло Учелло, живописця Сандро Ботічеллі, молодого Леонардо да Вінчі... З другого боку, в пам'яті італійців не стерлися спогади про великі селянські і міські повстання ХІV – початку ХV ст. Італія переживала народження нового суспільного класу – буржуазії. В Болоньї, де Ю. Дрогобич одержав ступінь доктора медицини і філософії, широко розвивається текстильна промисловість. Цехових ремісників заміню-

ють найманими робітниками – завтрашніми пролетарями». У 1969 р. Я. Матвіїшин підготував до друку репродукцію рукопису «Прогностик на 1478 рік» Юрія Дрогобича, видану Інститутом математики АН УРСР³⁹. Таким чином, текст другої наукової праці, що дійшла до нас у складі збірника, переписаного доктором медицини Нюрнберзького університету, автором «Всесвітньої хроніки» (1493 р.) Гартманом Шеделем (1440-1514 рр.), став доступний науковцям.

Розвідки Я. О. Матвіїшина про Юрія Дрогобича друкувалися також в іноземних періодичних виданнях польською мовою, мовою есперанто, що сприяло популяризації імені вченого.

Низку праць присвятив цій непересічній постаті й літературознавець М. Й. Шалата. Він вивчає творчість Юрія Дрогобича у контексті літературного життя і культурних зв'язків доби Відродження, докладно аналізує його поетичний вступ до «Прогностика на 1483 рік» і знаходить у ньому джерело для розуміння філософських і естетичних поглядів ученого⁴⁰. М. Шалата виступив з ініціативою створити історико-архітектурний заповідник у Дрогобичі та спорудити на його території пам'ятник Юрію Дрогобичу⁴¹, що викликало схвальний відгук наукової й культурної громадськості⁴².

Дослідників життя і діяльності цього видатного українця завжди цікавило, чи були відомі його наукові праці на батьківщині. Позитивну відповідь на це питання пощастило знайти І. Паславському, який розглядає творчість Юрія Дрогобича на фоні суспільно-політичного і культурного розвитку в Україні кінця XV ст.⁴³ Вивчаючи зміст Холмського рукописного збірника кінця XVI ст., серед вміщених у ньому перекладів астрономічних і астрологічних праць («Шестокрил», «Космографія» та ін.) науковець виявив український переклад астрономічного трактату Юрія Дрогобича (написаний 1490 р.). У

ньому вчений пояснював явища затемнення Сонця і Місяця. (Рукопис зберігається в Національній бібліотеці в Парижі, у збірці астрономічних розвідок, до яких увійшла і знаменита «Сума астрології» Й. Глогера).

Цей факт засвідчує, що наукові праці Юрія Дрогобича поширювалися в Україні й у XVI ст. були відомі освіченим людям.

Як бачимо, вітчизняним і зарубіжним історикам вдалося зібрати цінну інформацію про життя і наукову діяльність Юрія Дрогобича. На сьогодні знаємо про сім його творів, що були поширені (принаймні деякі з них) і на українських землях XVI ст. Цілком можливо, що в майбутньому будуть виявлені досі невідомі праці вченого, нові факти з його біографії.

Публікується за виданнями:

Вавричин М. Г. Джерела до вивчення життя і діяльності Юрія Дрогобича (Огляд) // Бібліотека. Книга. Читач: [Зб. наук. праць]. – Київ., 1987. – С. 90-98.; Вавричин М., Відтворення України: історія картографії, краєзнавство, біографістика / Упоряд. Н. Паславська, Н. Халак. – Львів: ІУАД ім. М. С. Грушевського, 2012. – 550 с.

Висловлюємо вдячність Надії Хапак за надану електронну версію статті.

¹ЛНБ ім. В. Стефаніка АН УРСР разом з Інститутом суспільних наук АН УРСР видали бібліографічний покажчик з репродукцією тексту друкованої праці вченого: Вавричин М. Г., Ісаєвич Я. Д. Юрій Дрогобич: До 500-річчя виходу в світ першої друкованої книги вітчизняного автора: Бібліогр. покажчик. – Львів, 1983.

²Див.: Ісаєвич Я. Д. Юрій з Дрогобича // Український історичний журнал. – К., 1960. – № 4. – С. 80-86.

³Dallari U. I rotuli dei lettori legisti e artisti dello studio Bolognese dal 1384 al 1799: In 3 vol. – Bologna, 1888. – Vol. 1.

⁴Malagola C. Monografie storiche sullo Studio Bolognese. – Bologna, 1888. – P. 175.

⁵Gabotto F. Nuove ricerche e documenti sull'astrologia alla corte degli Estensi // Letteratura. – Torino, 1890. – Vol. 5. – P. 28 (Окрема відбитка).

- ⁶ Majer J. Kilka wiadomości z dziejów wydziału lekarskiego w Uniwersytecie Krakowskim // Rocznik wydziału lekarskiego w uniwersytecie Jagellońskim. – Kraków, 1839. – T. 2. – S. 25-82; Ejustd. Obraz postępu nauki lekarskiej... // Ibid. – T. 3. – S. 237-455.
- ⁷ Morawski K. Historia Uniwersytetu Jagellońskiego: Średnie wieki i odrodzenie: In 2 t. – Kraków, 1900. – T. 2. – S. 100-101.
- ⁸ Rostafiński J. Medycyna na uniwersytecie Jagellońskim w XV wieku: Szkic źródłowy i krytyczny. – Kraków, 1900. – S. 50, 51.
- ⁹ Karbowski A. Dzieje wychowania i szkół w Polsce. – Lwów, 1925. – T. 3. – S. 201.
- ¹⁰ Muczowski J. Statuta nec non liter promotionum philosophorum ordinis in universitate studiorum Jagellonica ab anno 1402 ad annum 1849. – Cracoviae, 1849. – P. 70, 74.
- ¹¹ Album studiosorum universitatis Cracoviensis: In 4 t. – Cracoviae, 1887. – T. 1. – P. 194.
- ¹² Liber diligentiarum facultatis artisticae universitatis Cracoviensis: Pars I (1487-1563) / Ed. W. Wisłocki. – Cracoviae, 1886. – P. 4.
- ¹³ Acta rectoralia almae universitatis Cracoviensis / Ed. W. Wisłocki. – Cracoviae, 1893-1897. – T. 1. – P. 1146, 1147, 1152, 1208, 1209, 1519, 1534, 1554, 1653, 1679.
- ¹⁴ Conclusiones Universitatis Cracoviensis ab anno 1441 ad annum 1589 / Wyd. H. Barycz. – Kraków, 1933. – S. 56.
- ¹⁵ Acta officii consistorialis Leopoliensis antiquissima: In 2 vol. / Ed. G. Rolny. – Leopoli, 1930. – T. 2: Acta annorum 1490-1498. – P. 17, 83, 118, 124, 128.
- ¹⁶ Bücherkatalog XVI. enthaltendes seltene und wertvolle Bücher. – München, 1898. – S. 89.
- ¹⁷ Лихачев Н. П. Библиографические заметки // Сборник археологического института. – [СПб.], 1898. – Кн. 6. – С. 6-7.
- ¹⁸ Gesamtkatalog der Wiedendrucke herausgegeben von der Kommission für den Gesamtkatalog der Wiedendrucke. – Leipzig, 1938. – Bd. 7: Coniuratio-Eigenschaften. – S. 691, 692.
- ¹⁹ Birkenmajer L. A. Mikołaj Wodka z Kwidzyna zwany Abstemijs, lekarz i astronom polski XV-go stulecia. – Toruń, 1926. – S. 18, 19, 21, 40, 41, 45, 60-62 (від упорядника: також ст. 113)
- ²⁰ Ibid. – S. 138-139.
- ²¹ Рукопис статті І. Кривецького див.: ЦДІА УРСР у м. Львові. – Ф. 309. – Оп. 1. – Спр. 1506. – С. 1-2; Від упорядника. І. Кривецький, Прогностик Юрія Дрогобича // Нова Зоря. – 1932. – ч. 32, 1 травня. – с. 13. Згадка про цю статтю відсутня у бібліографії Вавричин та Ісаєвича 1983 р., хоча їм вона була відома (на неї є посилавання в статті 1957 р.: Ісаєвич, 3 глибини віків...)
- ²² Див.: Подражанский А. С. Русский доктор медицины XV века, профессор Юрий Дрогобычский // Врачебное дело. – К., 1951. – № 10. – С. 937-938 (Отдельный оттиск); Кавецкий Р. Е., Балицкий К. П. У истоков отечественной медицины. – К., 1954. – С. 83, 84, 102; Бжеский В. Письмо в редакцию журнала «Вестник хирургии» // Вестник хирургии им. И. И. Грекова. – Санкт-Петербург, 1956. – № 12. – С. 150.
- ²³ Петров Б. Д. Роль русских ученых в медицине: XIV Международный конгресс по истории медицины. – М., 1954. – С. 10.
- ²⁴ У пізніших своїх працях М. О. Оборин доводить, що цей лист написав С. Пташицький (Оборин Н. А. Новые данные о докторе медицины XV в. Георгии Дрогобыче с Руси и его научном наследии // Асклепий: Междунар. ежегодник соц. стран истории и теории медицины. – София, 1973. – Т. 5. – С. 43-49).
- ²⁵ Оборин Н. А. Первый русский доктор медицины Георгий Дрогобыч // Советская медицина. – М., 1954. – № 2. – С. 40-41.
- ²⁶ Там же.
- ²⁷ Оборин Н. А. Первопечатная книга первого русского доктора медицины // Советское здравоохранение. – М., 1959. – № 8. – С. 35-39.
- ²⁸ Ісаєвич Я. З глибини віків: З історії Дрогобича // Радянське слово. – Дрогобич, 1957. – 21 серпня.
- ²⁹ Ісаєвич Я. Юрій з Дрогобича // Український історичний журнал. – К., 1960. – № 4. – С. 80-86.
- ³⁰ Jerzy z Drohobycza we Włoszech i w Krakowie // Małopolskie studia historyczne. 1963. – Kraków, 1964. – R. 6. – Z. 3/4. – S. 59-64.
- ³¹ Юрій Котермак з Дрогобича: Прогностична оцінка поточного 1483 року магістра Юрія Дрогобича з Русі, доктора мистецтв і медицини Болонського університету: Репродукція першої друкованої книжки українського автора. – Львів, 1968.
- ³² Ісаєвич Я. Перший український доктор медицини // Медичні кадри (Львівський медінститут). – Львів, 1969. – 7 січня.
- ³³ Немировский Е. Л. Начало славянского книгопечатания. – М., 1971. – С. 193-194.
- ³⁴ Ісаєвич Я. Нове про Юрія Дрогобича // Молодь України. – К., 1969. – 16 травня.
- ³⁵ Ісаєвич Я. Юрій Котермак з Дрогобича і його книга // Бібліотекознавство та бібліографія. – Харків, 1969. – № 7. – С. 108-117.
- ³⁶ Ісаєвич Я. Юрій Дрогобич. – К., 1972. Журнальний варіант повісті див.: Жовтень. – Львів, 1969. – № 8. – С. 32-81.
- ³⁷ Див.: Вавричин М., Ісаєвич Я. Юрій Дрогобич...
- ³⁸ Матвійшин Я. Наш перший доктор // Робітничка га-

зета. – К., 1967. – 12 грудня.

³⁹ Матвійшин Я. О. Юрій з Дрогобича: (Життєвий шлях і репродукція рукопису). – К., 1969.

⁴⁰ Шалата М. Наш перший гуманіст // Радянське слово. – Дрогобич, 1983. – 17, 20, 21, 23, 24, 27 грудня.

⁴¹ Шалата М. Архітектурний комплекс... А чому б не створити? // Радянське слово. – Дрогобич, 1981. –

6 лютого.

⁴² Лубківський Р., Іваничук Р., Льницький М., Кудлик Р. Пропозицію підтримуємо // Радянське слово. – Дрогобич, 1981. – 14 березня; Ольховий Я. Часу невідвладні // Там само. – 1981. – 13 листопада.

⁴³ Паславський І. Юрій Дрогобич і його епоха // Жовтень. – Львів, 1983. – № 8. – С. 102-104.